

Arbeidsloysissskipanin:

Rætting av útgjöldum frá 1993 og 1994

Arbeidsloysissskipanin er farin undir at rætta útgjöld til tryggingartakarar, sum finga mesta útgjöld í tíðarskeiðnum frá 1. apríl 1993 til 6. november 1994.

Mesta útgjaldið í hesum tíðarskeiðnum átti at verið 421,92 kr. um dagin í staðin fyri 403,84 kr., sum hevur verið nýtt sum størstu upphædd, ið kundi gjaldast út dagliga.

Talan er um eini 4000 fólk, sum hava fingið útgjöld, sum skal rætast. Ójavnt er, hvussu nógv talan er um. Tey, ið kunnu vænta sær mest, fáa góðar 4000 kr., men tað er bert ein partur, sum fær so nógv. Ógjærlikt er í løtuni at siga tað neyva talið. Tey fólkini, sum kunnu vænta sær ein kekk í næstum, fáa skrivliga fráboðan í vikuni.

Til at rætta skeivu útgjöldini frá 1993 og 1994 hevur ALS sett 8 mió. kr. av, umframt at serdeild við 5 fólkum varð sett á stovn í apríl, sum skal virka, meðan rættingararbeiðið fer fram. Talan er um umfatandi rætting, so komið verður væl út á heystið, áðrenn liðugt er.

Mistakið, sum farið er undir at rætta, hevur sína orsök í eini vantandi kunngerð frá landsstýrinum. Tá ALS kom í figgjartrupulleikar tíðliga á vári í 1993, varð semja gjord millum stýrið fyri skipanina og lögtingsins arbeiðsámalánevnd, sum m.a. innibær, at útgjaldsprotentið skuldi fara úr 70% niður í 67%. Trupulleikin var, at 70% skuldi broyast í tveimum greinum í lógini. Tað hendi ikki.

Talan var um greinirnar 9 og 11. § 11 ger av útgjaldsupphæddina hjá einstaka tryggingartakararnum alt eftir, hvussu høg inn-

tøkan hevur verið undanfarna árið. Hetta er tó í veruleikanum bert galdandi fyri innlønurnar niðan fyri eitt vist. Meðal- og háinntøkur renna seg í eitt loft, sum § 9 lýsir nærri. § 9 ásetur, at eingin tryggingartakari kann fáa meira enn 70% av eini arbeiðaraløn.

Mistakið

Sambært gjördu semjuni skuldu broytingar gerast í bæði § 9 og 11. Har tað í báðum greinum stóð 70% skuldi koma at standa 67% í staðin. Hetta var eitt av fleiri tiltøkum fyri at spara. Mesta sparingin lá í at lækka loftið, t.v.s. við at lækka ásetingina um 70% í § 9 niður í 67%.

Av einihvørtir orsök varð bert § 11 broytt. 2. apríl 1993 varð henda greinin í lógini broytt, so útgjaldið kundi lækast, og sama dag varð kunngjørt av landsstýrinum, at útgjaldið skuldi vera 67% av inntøkuni seinastu 12 mánaðirnar.

Landsstýrið varnast mistakið, og í mai sama ár fer uppskot um at broyta § 9 niðan í lögtingið, sum verður samtykt, so heimilað verður landsstýrinum eisini at kunngera lækking í hesi grein sum avtalað. Men hetta hendi ongantíð.

Hóast hetta hevur § 9 fram til dagin í dag verið umsitin og tulkað sambært teirri semju millum stýrið og politiska myndugleikan, sum lá til grund fyri lógarbroyingini á vári 1993. Greinirnar 11 og 9, sum gera av útgjaldið til einstaka tryggingartakarar og almenna loftið oman á eitt hvørt útgjald, skuldu báðar broyast, so útgjaldið í ongum føri kundi vera meira enn 67% av eini arbeiðaraløn sambært sáttmála mill-

um FA og FAG. Við einum útgjaldsprotenti upp á 70 í báðum greinum 9 og 11 svaraði tað til árligt útgjald, sum í mesta lagi kundi vera 108 túsund krónur. Við lækkingini í útgjaldsprotentinum lækkaði mesta ársútgjaldið niður í 103 túsund krónur.

Samstundis sum útgjaldsprotentið í § 11 varð broytt í apríl 1993, varð tann broyting gjord, at árliga útgjaldsdagatalið varð broytt úr 227 upp í 252. Broytingin innibær, at tryggingartakari ikki skuldi noyðast úr ALS í sambandi við feru. Við tað at fritíðargjaldið varð fírokað í útgjaldinum, varð tað skipað so, at árliga útgjaldið varð bytt út á 252 dagar í staðin fyri út á 277. Mesta dagútgjaldið hevur tí í tíðarskeiðnum 1. apríl 1993 til 6. november 1994 verið kr. 403,84, har tað fyrr var 475,79 kr. Lækkingin stendst bæði av broytingini í útgjaldsprotentinum og í broytingini í árliga útgjaldsdagatalinum – umframt at útgjaldið minkaði, tí fritíðargjaldið fór úr 12% niður í 10,25.

Frá 7. november 1994, tá

lógin varð broytt, so farið varð aftur til 70% í § 9 og 11 hevur mesta dagútgjaldið verið kr. 421,92.

Nú er so komið fram, at upphæddin fyri fyrra skeiðið ikki er røtt, tí avtalaða broytingin av § 9 ongantíð varð framd av landsstýrinum. Tann kunngerðin, sum skuldi til fyri at 67% kundi verða galdandi í staðin fyri 70% er ongantíð lýst av landsstýrinum, soleiðis sum lógin fyriskrivur.

At tað eigur at verða rættað, eru stýri og landsstýri á einum máli um. Farið er eisini undir hetta arbeiði.

Fleiri mistøk?

Trupulleikin er nú tann, at óvissa hevur stungið seg upp, hvør upphædd eigur at koma í staðin, tí summir lögfrøðingar meta ikki heimild vera fyri at minka § 9-útgjaldið samsvarandi økingini í árliga útgjaldstalinum úr 227 upp í 252. Men lögfrøðingar eru ikki á einum máli í hesum.

Landsstýrið, sum hevði heimildina at áseta dagligu útgjaldsupphæddina í § 9, hevur verið biðið um at á-

seta hesa, nú ivi hevur stungið seg upp, men hevur borið seg undan.

Stýrið hevur tí sjálvt skorðið ígjøgnum og valt at halda fast um upphæddina 421,92 kr. sum mesta dagútgjaldið. Tað vil siga, at stýrið metir, at rætt er útgjaldið síðani november '94, og at feilurin er avmarkaður til tað, sum stóðst av, at landsstýrið ikki kunngjórði lækkingina í § 9. Rættingararbeiðið verður tí gjørt samsvarandi hesum. Hetta verður ikki óðrvisi, uttan so at tryggingartakari fær viðhald frá annaðhvørt kærunevnd ella dómstóli, at skeiðt hevur verið atborið.

Samstundis er avgjørt at taka neyðugu stigini, so greinirnar 9 og 11 verða broyttar sum skjótast, so tann ivi, ið framvegis valdar, og sum setur spurning við, um útgjöldini frá ALS eru røtt í dag, kann verða fyrirbeindur.

Avleiðingarnar

Verður rættingararbeiðið avmarkað til tað, sum stýrið fyri ALS hevur tikið avgerð um, snýr tað seg um eitt tíðarskeið upp á 19 mánaðir. Eini 4000 fólk hava fingið skeivu útgjöld í tíðarskeiðnum frá apríl 1993 til november 1994. Tilsamans kann henda rættingin koma at kosta umleið 8 mió. kr. Í meðal er talan um 2000 kr. fyri hvønn. Tey, ið kunnu vænta sær mest, fáa góðar 4000 kr.

Verður avgerðin hjá stýrinum seinni kollend verður talan um rætting av útgjöldum í einum tíðarskeiði, sum fyrirsíð er 39 mánaðir. Tá

snýr tað seg um eini 4600 fólk, sum tilsamans skulu hava útgjaldið uml. 30 mió. kr.

Verður hetta seinna endin á tí leiki, ið nú fer fram, merkir tað, at tann lógarbroyting, sum varð gjord á vári '93, í staðin fyri at spara ALS útreiðslur, sum ætlað og avtalað varð, hevur givið ALS óvæntaðar eykaútreiðslur. Eftir ætlanini skuldi árliga útgjaldið minka úr 108 túsund krónur niður í 103 túsund krónur. Tað eydnaðist ikki, tí landsstýrið forsmíði at kunngera broytingina í § 9. Árliga útgjaldið minkaði tí bert knappar 2 túsund krónur sum úrslit av broyting í útgjaldsdagatalinum. Visir tað seg nú, at lógin aftan á broytingina í 1993 er vorðin ógreið, so útgjaldsdagatalið økist, uttan at dagútgjaldið minkar samsvarandi, hevur tað lógartiltakið, sum skuldi tryggja ALS figgjarliga, í staðin givið skipanini stórar trupulleikar at dragast við. Har árliga útgjaldið skuldi minkast úr 108 túsund krónur, er tað í staðin vaksið upp í 118 túsund krónur.

Tað, sum serliga verður rangvørt, er, at teir tryggingartakarar, sum skuldu skerjast, fáa ein kekk, meðan aðrir, ið er komnir inn í skipanina síðani, verða skornir fyri at tað skal bera til at rinda kekkini.

Vírlitið niðanfyrir sýnir munin í millum tær upphæddir, sum eru góðnar út, og tað, sum stýrið og lögfrøðiliga notatið meta vera hitt rætta:

Tíðarskeið	§ 9-útgjald (kr./d.)			Útgjaldsdagatal	Mesta árliga útgjald (kr.)		
	Útgjaldið	Stýris-meting	Juridisk meting		Útgjaldið	Stýris-meting	Juridisk meting
1/8/92 - 31/3/93	475,79	475,79	475,79	227	108.004	108.004	108.004
1/4/93 - 6/11/94	403,84	421,92	468,36	252	106.324	106.324	118.027
7/11/94 - 31/5/96	421,92	421,92	468,36	252	106.324	106.324	118.027
1/6/96 -	428,56	428,56	475,79	252	107.997	107.997	119.899

Ætt og vinum verður gjørt kunnugt, at

JÁKUP ANDRIAS JACOBSEN
í Svináum

andaðist 26. juni á Landssjúkrahúsinum, 92 ára gamal.

Jarðarferðin verður frá Norðskála kirkju 29. juni kl. 14.00.

Sálmabókin verður nýtt.

Vegna familjuna,
Hjalmar

**Hevur tú skund ?
- at spennu
belti tekur
2 sekund !**

Bilbelti er livbelti !

Frá PIZZARIA

**Nýggjur og størri
matseðil!**

Vinarliga bileggið
borð í góðari tíð.

Minnist til heimkoyringartilboðið!

PIZZARIA - Tlf. 18866